

РЕШЕНИЕ

№ 138

гр. София 01 ноември 2018 година,

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, в открито съдебно заседание на двадесети септември две хиляди и осемнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА

ЛАДА ПАУНОВА

при участието на секретаря Невена Пелова и прокурор Кирил Иванов разгледа докладваното от съдия Красимир Харалампиев наказателно дело № 601/2018 г. по описа на ВКС, трето наказателно отделение, като за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалба и допълнение към същата от защитниците /адв. Б. Р. и адв. М. Р./ на подсъдимия Б. Б. И., срещу решение № 57 от 29.03.2018г. по в.н.о.х.д. № 270/2017г. на Апелативен съд - Варна.

С жалбата и допълнението към нея се релевират всички касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 - 3 от НПК. Според защитата вменените на подсъдимия нарушения на чл. 25 от ЗДвП и чл. 21 от ЗДвП са взаимно изключващи се, както и, че няма причинна връзка между тях и настъпилия престъпен резултат. Оспорва се изводът на съда, че пострадалият не бил отнел предимството на подсъдимия, като в този смисъл се излагат конкретни данни за съпричиняване на вредоносния резултат. Мястото на удара и механизма на настъпване на ПТП били установени въз основа на неправилна оценка на доказателствените източници. Допуснати са били съществени процесуални нарушения при проверката и анализа на доказателствата, които според защитата са се отразили при формирането на вътрешното убеждения в състава на въззивния съд. Претендира се за нарушено право на защита, поради това, че подсъдимият И. бил признат за виновен по непредявени с обвинителния акт обстоятелства и при фактическа обстановка, различна от тази, за която е предаден на съд. На последно място в жалбата се сочи, че наложените наказания са явно несправедливи с оглед размера им и начинът на изтърпяване.

Иска се в условията на алтернативност: отмяна на въззивното решение и оправдаване на подсъдимия; отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на Апелативен съд - Варна; намаляване на наложените наказания и прилагане на чл. 66 от НК.

В съдебно заседание пред Върховния касационен съд подсъдимият Б. И. се явява лично. Представява се от един от упълномощените му защитници - адв. М. Р., който поддържа касационната жалба и двете допълнения към нея.

Частният обвинител А. Т. и повереникът ѝ оспорват касационната жалба и допълнителните изложения към нея, излагайки конкретни съображения за това.

Представителят на Върховна касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба и оставяне в сила въззивното решение.

Върховният касационен съд, за да се произнесе, съобрази следното:

С присъда № 37 от 01.06.2017г. по нохд № 1525/2016г., Окръжен съд-Варна е признал подсъдимия Б. Б. И. за виновен в това, че на 28.08.2016г. по автомагистрала „Хемус“ в посока гр. Варна, преди входа на гр. Варна, при управление на МПС лек автомобил Фолксваген „Голф“ с рег. № В 8805 ВХ, нарушил правилата за движение на ЗДвП - чл. 21, ал. 2, вр. ал. 1 от ЗДвП, като се движил със скорост над разрешената за пътния участък, сигнализиран с пътен знак и чл. 25, ал. 1 от ЗДвП, като предприел маневра отклоняване на дясно, за да премине в друга пътна лента, не се убедил, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат преди него и без да съобрази при извършването на маневрата с положението, посоката и скоростта на движение на лек автомобил Шевролет „Спарк“ с рег. № В 9359 ВН и по непредпазливост причинил смъртта на Н. С. Т., поради което и на основание чл. 343, ал. 1, б. "в", във вр. чл. 342, ал. 1 и чл. 54 от НК го е осъдил на пет години и шест месеца „лишаване от свобода“, при първоначален общ режим на изтърпяване и на „лишаване от правоуправление“ за срок от осем години и шест месеца, считано от влизане на присъдата в сила.

С присъдата подсъдимият е признат за невиновен да е нарушил чл. 20 от ЗДвП.

В тежест на подсъдимия са присъдени направените по делото разноски.

С обжалваното решение първоинстанционната присъда е изменена, като е приложен закон за същото наказуемо престъпление в частта, с която подсъдимият Б. И. е признат за виновен да е извършил деянието по чл. 343, ал. 1, б. „в“ от НК по автомагистрала „Хемус“ в посока гр. Варна, като вместо това съдът е приел, че деянието е извършено на главен път София - Варна, съответно го е оправдал и в частта за допуснатото нарушение по чл. 21, ал. 2 от ЗДвП.

В останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347 от НПК, намира касационната жалба за неоснователна.

При проверка на атакувания въззивен съдебен акт, настоящият състав на ВКС не намери да са допуснати съществени нарушения на процесуалния закон, сочени в жалбата и допълненията към нея на защитниците на подсъдимия Б. И. Не се констатира Апелативен съд - Варна да е нарушил и принципа за обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, закрепен в чл. 14 от НПК. Били са взети всички мерки за разкриване на обективната истина, като вътрешното убеждение на въззивния съд по отношение на релевантните факти, не е изградено на базата на превратна интерпретация на доказателствата, подценяване или надценяване на едни за сметка на други или оценка на доказателствата не според действителното им съдържание.

Съставът на Апелативен съд - Варна е провел съдебно следствие и е приел нови фактически положения, а именно: друг ред на движение на автомобилите, изпреварени от подсъдимия /М., Хр., Д./; л.а. Фолксваген „Голф“ с рег. № В 8805 ВХ се е движил с около 140,8 км/ч в началото на удара с л.а. Шевролет „Спарк“; деянието е извършено на главен

път София - Варна, след пътни знаци Д6 „Край на магистралата" и В26 „с ограничение на скоростта - 80 км/ч.

Новите факти се базират на заключението на повторната комплексна автотехническа експертиза /л.149 от внохд № 270/2017г./, която е назначена по искане, съдържащо се в допълнението към въззивна жалба на защитата на подсъдимия И. Обратно на твърдението, съдържащо се във второто допълнение към касационната жалба, апелативният съд е анализирал всички експертни заключения, но е приел, че ще кредитира едно от тях - последното, като се е обосновал не само със съдържанието му, но и с други доказателствени източници - показанията на свидетелите Д., Хр. Хр., А. Б. и Т. М., данните от GPS устройството на л.а. на пострадалия и протокола за оглед на местопроизшествието.

В случая, независимо от броя на експертните заключения, които са били приети по делото, очевидно най - изчерпателно, подробно и аналитично е било заключението на повторната комплексна автотехническа експертиза, поради което и изводите на експертите са дали основание на въззивния съдебен състав да направи своите констатации относно спорните и неясни въпроси. Апелативният съд не може да бъде упрекнат за наличие на формално отношение по повод оценката на това заключение.

В хода на въззивното съдебно следствие е извършен изключително подробен разпит на експертите Ж. Г., Ор. Д. и Ст. К., които са го изготвили, поради което в условията на устност и непосредственост апелативната инстанция е формирала убеждението си за неговата обоснованост, както с оглед познанията на изготвилите го експерти, така и с оглед другите доказателствени източници.

Не отговаря на данните по делото, оплакването на касационния жалбоподател, че мястото на удара и механизма на настъпване на ПТП, било установено въз основа на неправилна оценка на доказателствените източници. Мястото на удара между автомобилите на подсъдимия и пострадалия е категорично и еднозначно определено във всичките изготвени по делото експертизи, като неговото установяване е в резултат на обективни данни, съобразени от вещите лица - ширина и дължина на пътното платно за движение; разположение на автомобилите след удара; налични следи, оставени в района на произшествието с тяхното разположение; насочеността на деформациите на автомобилите. Установено е, че началото на удара между предната част на л.а. Фолксваген „Голф" и задната част на л.а. Шевролет „Спарк" е било на около 18-20 м преди ОР2 в дясна (по посока на движение към гр. Варна) лента на главния път, след пътни знаци Д6 „Край на магистралата" и В26: „с ограничение на скоростта 80 км/ч". Това, че ударът е бил изцяло в дясна лента за движение се потвърждава от характеристиките на следи № 11 /оставена от детайл в долната част на л.а. Шевролет/ и № 12 /следа от леви колела на л.а. Фолксваген/, описани в протокола за оглед, както и от движението на двата автомобила след удара.

В хода на въззивното съдебно следствие вещите лица изключително подробно са отговорили на всички поставени въпроси от страна на защитата за възможността ударът да е настъпил в лявата лента на движение на пътното платно, като отричането на тази възможност е обосновано и от установените от експертите деформации на двата автомобила. За изясняване механизма на ПТП са от значение и данните от GPS - устройството, чиято достоверност касационният жалбоподател настоятелно оспорва. Въззивната инстанция не е допуснала нарушение на процесуалните правила, кредитирайки данните от глобалната система за позициониране /на английски език: Global Positioning System/.

Неоснователно е твърдението на защитата на подсъдимия, че процента на грешка при измерването е 50 %, от което следва, че радиусът на определената окръжност е 5м., а не от 2.5м., а от там и изводът, че автомобилът на пострадалия е бил позициониран „...в крайна лява част на дясната /основна/ лента за движение, вкл. и в изпреварващата лента“. В съдебно заседание в.л. К. е обяснил значението на понятията грешка на измерване и точност на измерване и е разяснил, че двете величини се покриват една с друга. Отклонението от реалното местоположение на техническия инструмент е категорично определен като максимум до 2.5 м и именно в тази окръжност /находяща се в дясна лента и малка част навлиза в аварийна лента/ е действителното местоположение на л.а. на пострадалия. Вещите лица са категорични, че в близост до мястото на ПТП не е имало засенчване от сгради и растителност, електропроводи с високо напрежение и електромагнитни излъчватели, които да са оказали влияние на точността на GPS системата.

Неоснователно е и оплакването за материална незаконосъобразност на въззивното решение, поради съпричиняване на резултата от престъплението от страна на пострадалия Н. Т.

Настоящият състав на ВКС споделя извода на апелативния съд за недостоверност на обясненията на подсъдимия Б. И., дадени като обвиняем пред орган на досъдебното производство в присъствието на защитник и приобщени по реда на чл. 279, ал. 1, т. 4 от НПК, относно факта на внезапно „косо навлизане от аварийната пътна лента, през дясната в лявата..“ на л.а. Шевролет, управляван от пострадалия Т. Субективните възприятия на подсъдимия, обективирани в неговите обяснения, които освен доказателствено средство са и средство на защита, подкрепени отчасти с показанията на св. Д. /родственик на подсъдимия/, остават изолирани от останалите доказателства.

Безспорно от повторната комплексна автотехническа експертиза се установява, че л.а. Шевролет „Спарк“, управляван от пострадалия Н. Т., е излязъл от северния вход/изход на Бизнес парк - Варна откъм локалното платно за движение, включващо се в главния път и в отклонението за бул. „Ат. Москов“ преминал е през кръстовището и е навлязъл в главния път, на който разрешената скорост на движение е 90 км/ч. Навлизането не е създавало никакви предпоставки за повишен риск спрямо първия в колоната след него водач - св. Д., респективно за останалите след него МПС - та. Свидетелите очевидци /Т. М., Хр. Хр., М. Д., Д. Д. и А. Б./ са категорични, че л.а. на пострадалия се е движил изцяло в дясната лента на пътното платно и не е променял траекторията си. Едва в по - късен момент, свидетелите посочват, че са били изпреварени от л.а. на подсъдимия, описвайки го единствено по цвят, по шум, с присветкване на фарове и със скорост в пъти по - голяма от тяхната. Съпоставката на данните за скоростите на автомобилите /59,2 км/ч за автомобила на пострадалия и 140,8 км/ч за този на подсъдимия/, изминатия от тях път и данните от GPS приемника, правилно са дали основание на въззивния съдебен състав да отхвърли като неоснователна защитната теза на подсъдимия. Аргументацията на съда за липсата на съпричиняване на престъпния резултат от страна на пострадалия Н. Т. /стр. 21 от решението/ е правно обоснована и се споделя от настоящия състав.

Не е нарушен материалния закон с осъждането на подсъдимия И. да е нарушил правилата на чл. 21, ал. 1 и чл. 25 от ЗДвП. Първата норма се намира в раздел 4 от ЗДвП,

озаглавен „Скорост и дестинация. Намаляване на скоростта", а втората - в раздел 5 „Маневри". Посочените норми са самостоятелни и нямат характеристика на обща към специална, за да са взаимно изключващи, каквото е твърдението на касатора.

Подсъдимият И. е допуснал нарушение на правилата за движение, а именно по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, тъй като е управлявал със скорост 140,8 км/ч, въпреки че максимално разрешената за този пътен участък е била 90 км/ч. В съдебно заседание от 08.02.2018г. вещото лице Д. по научен път е обяснил как е изчислена скоростта и различията в параметрите ѝ по предходните експертизи, като убедително е защитил изводите на повторната комплексна автотехническа експертиза. При тази скорост ударът е бил непредотвратим, с оглед изчислената от вещите лица опасна зона на спиране на автомобила на подсъдимия.

Утвърдена е съдебната практика във връзка с приложението на чл. 25, ал. 1 от ЗДвП при транспортните престъпления, че водачът, който има намерение да направи каквато и да е маневра, е длъжен преди да я започне, да се убеди, че няма да създаде опасност за движението. Тази преценка следва да се извърши преди маневрата, и само след като водачът се убеди в липсата на опасност на пътя или в липсата на възможност да се появи такава с оглед мястото на пътното платно и времето, за което може да осъществи маневрата.

В случая безспорно е установено обстоятелството, че дясната лента за движение е била заета от друго движещо се МПС - това на пострадалия Т. Пропускът на подсъдимия да забележи своевременно автомобила на пострадалия, основателно е изведен като субективно предприето действие, несъобразено с поведението на последния, което е нарушение на чл. 25, ал. 1 от ЗДвП. Движението на л.а. Фолксваген „Голф", управляван от подсъдимия И. с превишена скорост и волево извършената от последния неправилна маневра - навлизане в дясна лента на платното за движение, без да се убеди, че няма да създаде опасност за останалите участници в движението, са в пряка причинна връзка с настъпилата смърт на пострадалия Н. Т.

На следващо място настоящата инстанция намира за неоснователно твърдението на касационния жалбоподател за нарушено право на защита поради това, че подсъдимият И. бил признат за виновен по непредявени с обвинителния акт обстоятелства и при фактическа обстановка, различна от тази, за която е предаден на съд.

При параметрите на дадено ПТП с обвинителния акт не винаги точно може да се очертае правната квалификация по бланкетната норма на НК във връзка с допълващите правила по ЗДвП, например в случаите на режима на скоростта. С оглед събирането на доказателства наказателният процес е динамичен, като приоритетно място заема съдебната му фаза /чл.7, ал.1 НПК/. Съпоставено с конституционното право на защита, това означава, че на обвиненото лице се предоставя пълна възможност за защита по фактите, промяната на които влече след себе си съответно процесуално поведение на страните в съдебното производство и съответните правни последици.

В редица свои решения ВКС е изяснил, че обстоятелствената част на обвинението обхваща съвкупността от всички обстоятелства, които от обективна и субективна страна индивидуализират извършеното престъпление и неговия автор и тя се изменя съществено, когато обстоятелствата, на които се основава изменението, влошават наказателноправното положение на подсъдимия или пораждаат необходимост от нови

усилия за защита при реализиране правото на защита. Когато няма такова съществено изменение на фактическите обстоятелства на обвинението, съдът може и е длъжен да постанови осъждане и когато то е за еднакво или по - леко наказуемо престъпление, без да се прилага института на чл. 287, ал. 1 от НПК.

По същество съставът на Апелативен съд - Варна е упражнил правомощието си, посочено в чл. 337, ал. 1, т. 2, предл. 1 от НПК и е изменил първоинстанционната присъда, като е приложил закон за същото наказуемо престъпление. С тези си действия съдът не е ограничил правото на защита на подсъдимия И. да разбере в какво престъпление е обвинен и адекватно на него да се защити. Осъждането му по две от общо петте повдигнати с обвинителния акт нарушения на ЗДвП, изпълващи състава на престъплението по чл. 343, ал. 1, б."в" от НК, не е изненадващо за него, нито е свързано с нови задачи пред защитата. Обстоятелството, че ПТП не е било осъществено на автомагистрала, а на първокласен път, на който скоростта не е била допълнително ограничена, е довело единствено до оправдаване на подсъдимия за извършено нарушение на нормата по чл. 21, ал. 2 от ЗДвП, а не до осъждането му по непредявено обвинение.

На последно място, касационната инстанция не констатира и нарушения, свързани с индивидуализацията на наказанията, наложени на подсъдимия И. Спрямо последния е наложено наказание „лишаване от свобода" в размер на 5 години и 6 месеца, като приложението на чл. 66, ал. 1 от НК е отказано поради размера на наказанието, както и поради липсата на основания на подсъдимия да бъде наложено наказание в предвидения законов минимум от 3 години. Съдилищата по правото и фактите са отчели като смекчаващо отговорността обстоятелство чистото съдебно минало. Противно на твърденията, съдържащи се във второто по ред допълнение на касационната жалба, въззивният съд е отчел и представените в хода на въззивното съдебно следствие доказателства за семейно положение и данните за социалното проявление на подсъдимия И.

Като отегчаващи отговорността обстоятелства са взети предвид изключителната обществена опасност на деянието, застрашаваща живота и здравето на св. Д. и свидетелите Д., както и нанесените материални щети на л.а. Шевролет и пътната инфраструктура, независимо, че тези щети не са включени на обема на обвинението. Въззивният съд е обърнал специално внимание на наказанията, наложени на подсъдимия за предходни нарушения на ЗДвП, обосновавайки извод, че те са показателни за отношението му към правилата за движение и безопасно управление. Оправдаването на подсъдимия за част от инкриминираните от държавното обвинение нарушения на правилата за движение по пътищата не може да бъде основание за автоматично намаляване на отмереното наказание, тъй като същото се съобразява не само с броя на извършените нарушения, но и с конкретното престъпление - с високата степен на обществената опасност на деянието и на дееца.

Настоящият състав на ВКС констатира, че въззивната инстанция е допуснала нарушение на материалния закон при потвърждаване на първоинстанционната присъдата в частта й, с която на подсъдимия И. е наложено кумулативно наказанието лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7 от НК. Съгласно чл. 49, ал. 2 от НК, когато съдът налага наказание лишаване от права заедно с лишаване от свобода, неговият срок може

да надминава срока на последното най - много с три години, освен ако в особената част на НК е предвидено друго. В случая, от съдържанието на диспозитива на присъдата е видно, че съставът на Окръжен съд - Варна е наложил на подсъдимия И. наказание лишаване от право да управлява МПС за срок от осем години и шест месеца, спазвайки посоченото по - горе правило. В мотивите обаче /л. 26/ е посочен друг размер на така наложеното наказание, а именно - осем години и осем месеца. Налице е очевидно несъответствие между диспозитив и мотиви на присъдата, при определяне размера на наказанието лишаване от правоуправление, което не е отстранено от въззивния съд. На първата страница от решението, е посочено, че Окръжен съд - Варна е наложил на подсъдимия И. наказание лишаване от право да управлява МПС за срок от осем години и шест месеца, а на предпоследната страница /пункт 4/ е пренесено нарушението от мотивите на първоинстанционния съдебен акт.

Констатираното нарушение не е от категорията на съществените такива, което да е основание за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане, тъй като то може да бъде отстранено от ВКС. Доколкото е ясно изразена волята на съда в диспозитива на присъдата, подлежащ на изпълнение и доколкото определеното наказание лишаване от право да управлява МПС за срок от осем години и шест месеца ще съответства на изискването на законодателя, касационната инстанция следва да упражни правомощието си по чл. 354, ал. 1, т. 4 от НПК, като измени решението в тази част.

В заключение, така определените на подсъдимия наказанията в размер на 5 години и 6 месеца „лишаване от свобода" и 8 години и 6 месеца „лишаване от правоуправление", при отчетен превес на отегчаващите отговорността обстоятелства, се явяват справедливо отмерени и отсъстват законовите предпоставки за тяхното занижаване.

По тези съображения настоящата инстанция констатира, че като цяло/с необходимата корекция, свързана с изменяване на решението в частта по приложението на чл. 343г от НК/, законът е приложен правилно и не са допуснати съществени процесуални нарушения, които да обусловят необходимост от отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от Апелативен съд - Варна.

Поради това, не може да бъде уважено и искането за отмяна на съдебните актове и оправдаване на подсъдимия И., тъй като това би било възможно само в хипотезата на чл. 354, ал. 1, т. 2 вр. ал. 24, ал. 1, т. 1 от НК, която в случая не е налице. Наложените наказания на подсъдимия И. съответстват на обществената опасност на деянието и деца и биха могли да изпълнят целите на чл. 36 от НК.

Като взе предвид горните съображения и на основание чл.354 ал.1 т.4 от НПК Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ИЗМЕНЯ решение № 57 от 29.03.2018 г. на Апелативен съд - Варна, постановено по внохд № 270/2017 г., като намалява наложеното на подсъдимия Б. Б. И. на

основание чл. 343г от НК наказание лишаване от право да управлява МПС от осем години и осем месеца на осем години и шест месеца.

ОСТАВЯ В СИЛА обжалваното решение в останалата му част.

Решението не подлежи на обжалване.